

opnået enighed om en skitse til en valgordning for den rigsdag, der skal fremgå af det i forfatningskommissionen samtidig udarbejdede forslag til en ny grundlov.

Ifølge grundlovsforslaget skal den fremtidige rigsdag bestå af een forsamling med ialt 175 medlemmer, hvortil kommer 2 repræsentanter for Færøerne og 2 for Grønland.

Det fastslås endvidere, at rigsdagens medlemmer skal vælges ved almindeligt, direkte og hemmeligt valg, og at de nærmere regler for valgrettens udøvelse skal gives ved valgloven, der til sikring af en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne fastsætter valgmåden, herunder hvorvidt forholdstalsvalgmåden skal føres igennem i eller uden forbindelse med valg i enkeltmandskredse.

Ved den stedlige mandatfordeling skal der efter grundlovsforslaget tages hensyn til indbyggertal, vælgertal og befolkningstæthed.

Det blev endvidere over for valglovskommissionen oplyst, at det nævnte underudvalg stort set ønskede at bevare den nuværende valg måde, således som denne er fastsat i lov nr. 279 af 9. juni 1948 om valg til rigsdagen. Udvalget foreslog at forhøje antallet af kredsmandater i forhold til antallet af tillægsmandater. For at sikre, at dette ikke vil medføre betydelige afvigelser ved mandatfordelingen fra en forholdsmæssig repræsentation, mente man dog i udvalget at måtte stille forslag om en fordelingsmetode for kredsmandaterne, der i højere grad end den efter den nuværende valglov anvendte beregningsmåde (den d'Hondtske fordelingsmetode) tilgodeser de mindre partier. Udvalget var derfor nået til det resultat, at man burde gennemføre fordeling efter Sainte Laguës' valgmetode i modificeret form på samme måde, som den er gennemført i Norge og Sverige.

Udvalget foreslog at forhøje antallet af kredsmandater fra de nuværende 105 til 135 og samtidig at nedsætte antallet af tillægsmandater fra de nuværende 44 til 40.

I forbindelse med spørgsmålet om den fremtidige valgordning havde man endelig i udvalget behandlet spørgsmålet om betingelserne for, at et parti overhovedet skal kunne opnå repræsentation i rigsdagen. Der har i denne henseende fra forskellig side været tilslutning til den tanke, at mindre partier kun bør have adgang til at deltage i tillægsmandatfordelingen, såfremt de har en mere udbredt tilslutning.

Der blev herefter i valglovskommissionen opnået enighed om, at kommissionens arbejdsområde alene måtte omfatte spørgsmålet om at bringe den gældende valglov i overensstemmelse med det i forfatningskommissionens underudvalg skitserede forslag.

Valglovskommissionen har således ikke ment at burde optage spørgsmålet om en ændret kredsinddeling til behandling, idet man dog under hensyn til den stærke befolkningsmæssige forskydning har ment at måtte foreslå oprettelse af en yderligere opstillingskreds i Københavns amtskreds samt deling af 2 af de københavnske opstillingskredse (9. og 14. kreds). Kommissionen har behandlet spørgsmålet om en deling af det jyske område i 2 områder for derved i højere grad at sikre, at de tyndere befolkede egne i Vestjylland får rimelig andel i tillægsmandaterne, men der har dog været enighed om at undlade en sådan deling, idet man i stedet har foreslået reglerne om tillægsmandaternes fordeling på amts- og storkredse ændret, jfr. bemærkningerne til forslaget § 44.

Med hensyn til spørgsmålet om den stedlige mandatfordeling, d. v. s. fastsættelsen af det antal kreds- og tillægsmandater, der skal tilfalde hvert af de 3 områder: hovedstaden, øerne og Jylland, samt fastsættelsen af det antal kredsmandater, som skal vælges i hver amts- og storkreds, har der i kommissionen været enighed om at bevare den nugældende regel, hvorefter fordelingen foretages på grundlag af forholdstal, der for hvert enkelt